

NEDERLAND IN DE BAN VAN DE STIKSTOFKRISIS

Nederland is in de ban van de stikstofcrisis. Bijna dagelijks verschijnen er nieuwsberichten over de stikstofproblematiek en de grote impact die dit heeft op onder meer de landbouw- en bouwsector. Maar hoe is deze crisis eigenlijk ontstaan, wat zijn de gevolgen en welke maatregelen worden er genomen om de crisis te bezweren? In dit artikel geven wij kort antwoord op deze vragen.

Aanleiding

In beschermde Natura-2000 natuurgebieden is de hoeveelheid stikstof(depositie) te hoog. Om de stikstofuitstoot in die gebieden terug te dringen heeft de overheid in 2015 het Programma Aanpas Stikstof (PAS) geïntroduceerd. Het PAS bevat een toetsingskader voor projecten die extra stikstofuitstoot veroorzaken. Op basis daarvan werd, vooruitlopend op de toekomstige positieve gevolgen van de maatregelen voor beschermde natuurgebieden, alvast toestemming gegeven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. De Europese rechter heeft eind 2018 geoordeeld dat zo'n toestemming vooraf in strijd is met de Europese Habitatrictlijn omdat vooraf duidelijk moet zijn dat de maatregelen daadwerkelijk resultaat hebben. Naar aanleiding daarvan heeft de hoogste Nederlandse bestuursrechter op 29 mei 2019 geoordeeld dat het PAS in strijd is met de Europese regels en een streep gezet door het PAS.

Gevolgen

Door deze uitspraak zijn naar schatting 18.000 projecten in heel Nederland stil komen te liggen, wat een grote impact heeft op de landbouw- en bouwsector. Omdat door de uitspraak het toetsingskader van het PAS onbruikbaar is, moet namelijk per project aangetoond worden dat de beschermde natuurgebieden niet aangetast worden door de extra stikstofuitstoot. Wanneer uit onderzoek blijkt dat een project toch extra stikstof uitstoot op een beschermd natuurgebied, kan 'salderen' of de zogenoemde ADC-toets mogelijk uitkomst bieden.

Maatregelen

De regering heeft een pakket aan noodmaatregelen aangekondigd om de

bouwsector vlot te trekken. Zo gaat vanaf medio maart 2020 overdag op snelwegen de maximum snelheid omlaag naar 100 km per uur. Daarnaast is er een vrijwillige opkoopregeling van varkenshouderijen om het boeren aantrekkelijk te maken om hun bedrijfsvoering te stoppen. Een andere maatregel betreft het aanpassen van veevoer, waardoor het vee minder stikstof (ammoniak) produceert. Verder is er een noodwet aangekondigd waarmee belangrijke projecten op het gebied van kustbescherming en water- en wegveiligheid door kunnen gaan. Hierbij worden tegelijkertijd maatregelen genomen ten behoeve van de beschermde natuurgebieden. Tot slot heeft de regering het plan opgevat om projecten waarbij de stikstofuitstoot onder een bepaalde drempelwaarde blijft, door te laten gaan. De Afdeling advisering van Raad van State, het hoogste adviesorgaan van de regering, heeft zich onlangs kritisch uitgelaten over dit plan en aangegeven dat de regering

veel meer maatregelen moet nemen om de natuur te beschermen.

Slot

Of de door de regering aangekondigde maatregelen voldoende zullen zijn om de stikstofcrisis te bezweren zal de toekomst moeten uitwijzen. Eén ding is in ieder geval zeker; de stikstofcrisis is voorlopig nog niet voorbij.

Door mrs. Erik Averdijk & Laurens Vermeulen, advocaten bij KienhuisHoving advocaten en notarissen.

Erik Averdijk

Laurens Vermeulen